Zadatak 001 (Denis, ekonomska škola)

U banku je danas uloženo 10 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju pete godine ako je obračun kamata složen, godišnji i dekurzivan? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rješenje 001

Postupak po kojem se kamate pribrajaju glavnici da bi se od tako uvećane glavnice izračunavale opet kamate, naziva se složeni kamatni račun.

$$C_n = C_0 \cdot r^n \quad , \quad r = 1 + \frac{p}{100} .$$

C_n - konačna vrijednost uloga,
r - dekurzivi kamatni faktor,
C_0 - početna vrijednost uloga
p - fiksna kamatna stopa.

$C_0 = 10\,000, \qquad n = 5, \qquad p = 10, \qquad C_5 = ?$

$$r = 1 + \frac{p}{100} = 1 + \frac{10}{100} = 1 + 0.1 = 1.1.$$

$$C_5 = C_0 \cdot r^5 \quad => \quad C_5 = 10\,000 \cdot 1.1^5 \quad => \quad C_5 = 16\,105.10 \text{ kn}.$$

Vrijednost je 16 105.10 kn.

Vježba 001

U banku je danas uloženo 15 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju treće godine ako je obračun kamata složen, godišnji i dekurzivan? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rezultat: $C_3 = 19\,965$ kn.

Zadatak 002 (Xena, komercijalna škola)

Kako iz formule za složeni kamatni račun uz dekurzivni način obračuna kamata izračunati zadanu veličinu?

Rješenje 002

Kod dekurzivnog načina obračuna kamata kamate se obračunavaju i pripisuju **na kraju svakog razdoblja ukamaćivanja.**

Postupak po kojem se kamate pribrajaju glavnici da bi se od tako uvećane glavnice izračunavale opet kamate, naziva se složeni kamatni račun.

$$C_n = C_0 \cdot r^n \quad , \quad r = 1 + \frac{p}{100} .$$

C_n - konačna vrijednost uloga,
r - dekurzivi kamatni faktor,
C_0 - početna vrijednost uloga
p - fiksna kamatna stopa (za vrijeme ukamaćivanja)

1. **Tražimo C_0**

Cijelu jednadžbu

$$C_n = C_0 \cdot r^n$$

podijelimo s potencijom r^n:

$$C_n = C_0 \cdot r^n \quad / : r^n \quad \Rightarrow \quad C_0 = \frac{C_n}{r^n} = \frac{C_n}{\left(1 + \frac{p}{100}\right)^n} .$$

2. **Tražimo n**

Najprije podsjetimo se pravila za logaritam produkta i logaritam potencije:

$$[\log (a \cdot b) = \log a + \log b \quad , \quad \log a^n = n \cdot \log a]$$

Cijelu jednadžbu

$$C_n = C_0 \cdot r^n$$

logaritmirat ćemo kako bismo potenciju "preveli" u umnožak:

$$C_n = C_0 \cdot r^n \ /\log \ \Rightarrow \ \log C_n = \log C_0 \cdot r^n \ \Rightarrow \ \log C_n = \log C_0 + \log r^n \ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \ \log C_n = \log C_0 + n \cdot \log r \ \Rightarrow \ -n \cdot \log r = \log C_0 - \log C_n \ /\cdot(-1) \ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \ n \cdot \log r = \log C_n - \log C_0 \ /:\log r \ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \ n = \frac{\log C_n - \log C_0}{\log r} \ \Rightarrow \ \left[\log a - \log b = \log \frac{a}{b}\right] \ \Rightarrow \ n = \frac{\log \frac{C_n}{C_0}}{\log r}.$$

3. **Tražimo r ili p**

Cijelu jednadžbu podijelimo s C_0, a zatim "vadimo" n-ti korijen (korjenujemo):

$$C_n = C_0 \cdot r^n \ /:C_0 \ \Rightarrow \ r^n = \frac{C_n}{C_0} \ /\sqrt[n]{\ } \ \Rightarrow \ r = \sqrt[n]{\frac{C_n}{C_0}}.$$

Ako računamo p, nastavljamo dalje:

$$r = \sqrt[n]{\frac{C_n}{C_0}} \ \Rightarrow \ 1 + \frac{p}{100} = \sqrt[n]{\frac{C_n}{C_0}} \ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \ \frac{p}{100} = \sqrt[n]{\frac{C_n}{C_0}} - 1 \ /\cdot 100 \ \Rightarrow \ p = 100 \cdot \left(\sqrt[n]{\frac{C_n}{C_0}} - 1\right).$$

Vježba 002

Iz formule postotnog računa $100 \cdot P = C \cdot p$ izračunajte sve veličine.

Rezultat: $P\frac{C \cdot p}{100}$, $C = \frac{100 \cdot P}{p}$, $p = \frac{100 \cdot P}{C}$.

Zadatak 003 (Ivana, ekonomska škola)

Na štednoj knjižici neke osobe nalaze se sljedeći podaci:

DATUM	UPLATA	ISPLATA	STANJE (SALDO)
15.02.	5000.00 kn		5000.00 kn
14.04.		1000.00 kn	4000.00 kn
08.07.	2000.00 kn		6000.00 kn
21.10.		3500.00 kn	2500.00 kn

Izračunajte ukupne kamate i stanje na kraju godine za 2006. godinu. Godišnja kamatna stopa je 6%.

Rješenje 003

Kamate računamo francuskom metodom: **godina ima 360 dana, a dani u mjesecima obračunavaju se prema kalendaru**.

Uvest ćemo oznake:

D za kamatni divizor, $D = \frac{360}{p}$, **gdje je p kamatna stopa ili kamatnjak,**

N_i za kamatni broj (numerus), $N_i = \frac{C_i \cdot d_i}{100}$, **gdje je C_i kapital ili glavnica, d_i broj dana ukamaćivanja**,

K za ukupne kamate, $K = \frac{\sum_i N_i}{D}$.

Kod obračuna broja dana prvi dan se ne uzima dok se posljednji uzima. Na primjer:

- broj dana od 05.01. do 08.02. je:

$$\overset{\text{siječanj}}{(31-5)}+\overset{\text{veljača}}{8}=26+8=34 \text{ dana},$$

- broj dana od 18.05 do 13.07. je:

$$\overset{\text{svibanj}}{(31-18)}+\overset{\text{lipanj}}{30}+\overset{\text{srpanj}}{13}=13+30+13=56 \text{ dana},$$

- broj dana od 13.07. do 02.11. je:

$$\overset{\text{srpanj}}{(31-13)}+\overset{\text{kolovoz}}{31}+\overset{\text{rujan}}{30}+\overset{\text{listopad}}{31}+\overset{\text{studeni}}{2}=18+31+30+31+2=112 \text{ dana.}$$

Kamate računamo pomoću kamatnih brojeva i kamatnog divizora. Zbog preglednosti podatke prikazujemo u tablici:

Datum	Uplata	Isplata	Stanje (saldo) C_i	Ukamaćivanje od – do	Broj dana d_i	Kamatni brojevi $N_i=\frac{C_i\cdot d_i}{100}$
15.02.	5000.00 kn		5000.00 kn	15.02. – 14.04.	58	2900
14.04.		1000.00 kn	4000.00 kn	14.04. – 08.07.	85	3400
08.07.	2000.00 kn		6000.00 kn	08.07. – 21.10.	105	6300
21.10.		3500.00 kn	2500.00 kn	21.10. – 31.12.	71	1775

$$\sum_i N_i = 14375$$

Kamatni divizor je $D=\frac{360}{p}=\frac{360}{6}=60.$ Ukupne kamate iznose: $K=\frac{\sum_i N_i}{D}=\frac{14375}{60}=239.58$ kn.

Stanje na kraju godine je: 2500.00 kn + 239.58 kn = 2739.58 kn.

Vježba 003

Na štednoj knjižici neke osobe nalaze se sljedeći podaci:

DATUM	UPLATA	ISPLATA	STANJE (SALDO)
05.01.	5000.00 kn		5000.00 kn
08.02.		1200.00 kn	3800.00 kn
18.05.	2400.00 kn		6200.00 kn
13.07.		4000.00 kn	2200.00 kn
02.11.	3200.00 kn		5400.00 kn

Izračunajte ukupne kamate i stanje na kraju godine za 2005. godinu. Godišnja kamatna stopa je 6%.

Rezultat:

Datum	Uplata	Isplata	Stanje (saldo) C_i	Ukamaćivanje od – do	Broj dana d_i	Kamatni brojevi $N_i=\frac{C_i\cdot d_i}{100}$
05.01.	5000.00 kn		5000.00 kn	05.01. – 08.02.	34	1700
08.02.		1200.00 kn	3800.00 kn	08.02. – 18.05.	99	3762
18.05.	2400.00 kn		6200.00 kn	18.05. – 13.07.	56	3472
13.07.		4000.00 kn	2200.00 kn	13.07. – 02.11.	112	2464
02.11.	3200.00 kn		5400.00 kn	02.11. – 31.12.	59	3186

$$\sum_i N_i = 14584$$

Kamatni divizor je $D = \frac{360}{p} = \frac{360}{6} = 60.$ Ukupne kamate iznose: $K = \frac{\sum\limits_i N_i}{D} = \frac{14584}{60} = 243.07$ kn.

Stanje na kraju godine je: 5400.00 kn + 243.07 kn = 5643.07 kn.

Zadatak 004 (Ivana, ekonomska škola)

Mjenica glasi na 175200.00 kn i dospijeva 12.06.2005. godine. Kolika je vrijednost mjenice 14.05.2005. uz 4.5% diskonta, 5‰ provizije i 200.00 kn troškova?

Rješenje 004

Pri kupnji i prodaji mjenica obračunavaju se kamate od dana kupnje (prodaje) do dana dospijeća mjenice. Kod računanja broja dana za diskont prvi dan se ne računa, a posljednji dan se računa. U Republici Hrvatskoj se pri diskontiranju mjenice mjeseci računaju po kalendaru, a godina ima 360 dana (**francuska metoda**).

Uvest ćemo oznake:

D za kamatni divizor, $D = \frac{360}{p}$, **gdje je p kamatna stopa ili kamatnjak,**

N za kamatni broj (numerus), $N = \frac{C \cdot d}{100}$, **gdje je C kapital ili glavnica, d broj dana ukamaćivanja**,

K za ukupne kamate, $K = \frac{N}{D}$.

Diskont (kamate) računamo pomoću kamatnog broja i kamatnog divizora. Zbog preglednosti podatke prikazujemo u tablici:

Iznos mjenice	Dospijeće	Ukamaćivanje od – do	Broj dana d	Kamatni broj $N = \frac{C \cdot d}{100}$,
175200.00 kn	12.06.	14.05. – 12.06.	29	500808
175200.00 kn				500808

Kamatni divizor je $D = \frac{360}{p} = \frac{360}{4.5} = 80.$ Diskont (kamate) iznose: $K = \frac{N}{D} = \frac{50808}{80} = 635.10$ kn.

Obračun prodaje 14.05.:

Ukupan iznos mjenice	175200.00 kn
– 4.5% diskonta	– 635.10 kn
Diskontirana vrijednost	174564.90 kn
– 5‰ provizije	– 872.82 kn
	173692.08 kn
– troškovi	– 200.00 kn
Vrijednost mjenice 14.05.	**173492.08 kn**

Vježba 004

Banka je 15.08. primila na diskontiranje tri mjenice:

I. 9000.00 kn plativo 15.09.
II. 12000.00 kn plativo 01.11.
III. 14000.00 kn plativo 31.12.

Uvjeti diskontiranja su: diskontna stopa 9%, provizija 1.2‰, troškovi 50.00 kn. Koliki će iznos banka isplatiti 15.08.?

Rezultat:
Kad imamo više mjenica, diskont možemo računati pomoću kamatnih brojeva i kamatnog divizora.

Iznos mjenice C_i	Dospijeće	Ukamaćivanje od – do	Broj dana d_i	Kamatni brojevi $N_i = \frac{C_i \cdot d_i}{100}$
9000.00 kn	15.09.	15.08. – 15.09.	31	2790
12000.00 kn	01.11.	15.08. – 01.11.	78	9360
14000.00 kn	31.12.	18.05. – 31.12.	138	19320
$\sum_i C_i = 35000.00$ kn				$\sum_i N_i = 31470$

Kamatni divizor je $D = \frac{360}{p} = \frac{360}{9} = 40.$ Diskont (kamate): $K = \frac{\sum_i N_i}{D} = \frac{31470}{40} = 786.75$ kn.

Obračun prodaje 15.08.:

Ukupan iznos mjenica – 9% diskonta	35000.00 kn – 768.75 kn
Diskontirana vrijednost – 1.2‰ provizije	34231.25 kn – 41.08 kn
 – troškovi	34190.17 kn – 50.00 kn
Vrijednost mjenica 15.08.	**34140.17 kn**

Zadatak 005 (Ines, gimnazija)

Glavnica od milijun kuna bila je 3 godine uložena uz 4% godišnjih dekurzivnih jednostavnih kamata. Za koliko kuna bi ukupne kamate bile veće da je obračun kamata složen?

Rješenje 005

Kod jednostavnog kamatnog računa susrećemo sljedeće veličine:

kapital ili glavnica C_0,
kamatna stopa ili kamatnjak p,
jednostavne kamate ili interes K,
vrijeme (na primjer u godinama) n.

Jednostavne kamate od glavnice C_0, uz godišnji kamatnjak p za n godina su

$$K = \frac{C_0 \cdot p \cdot n}{100}.$$

Kod složenog kamatnog računa susrećemo također slične veličine:

početna vrijednost uloga C_0,
fiksna kamatna stopa (za vrijeme ukamaćivanja) p,
broj ukamaćivanja n,
konačna vrijednost uloga C_n.

Složene kamate računaju se:

$$K = C_n - C_0 = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n - C_0 = C_0 \cdot \left[\left(1 + \frac{p}{100}\right)^n - 1\right].$$

Tražimo razliku između složenih i jednostavnih kamata:

$$\Delta K = C_0 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^n - 1\right] - \frac{C_0 \cdot p \cdot n}{100} = C_0 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^n - 1 - \frac{p \cdot n}{100}\right] = C_0 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^3 - 1 - \frac{4 \cdot 3}{100}\right] =$$

$$= C_0 \cdot \left[(1+0.04)^3 - 1 - \frac{12}{100}\right] = C_0 \cdot \left[1.04^3 - 1 - 0.12\right] = 1\ 000000 \cdot [1.124864 - 1.12] = 4864\ kn.$$

Vježba 005

Glavnica od milijun kuna bila je 4 godine uložena uz 3% godišnjih dekurzivnih jednostavnih kamata. Za koliko kuna bi ukupne kamate bile veće da je obračun kamata složen?

Rezultat: 5508.81 kn.

Zadatak 006 (Ines, gimnazija)

Glavnica 2500 EUR uz godišnji dekurzivni kamatnjak p donese za 3 godine 150 EUR jednostavnih kamata. Kolike bi složene kamate donijela ta glavnica za isto vrijeme uz isti kamatnjak?

Rješenje 006

Kod jednostavnog kamatnog računa susrećemo sljedeće veličine:

kapital ili glavnica C_0,
kamatna stopa ili kamatnjak p,
jednostavne kamate ili interes K,
vrijeme (na primjer u godinama) n.

$C_0 = 2500$, n = 3, K = 150, p = ?

Uobičajeno je jednostavni kamatni račun pisati u obliku: $100 \cdot K = C_0 \cdot p \cdot n$.

Tada je kamatna stopa:

$$p = \frac{100 \cdot K}{C_0 \cdot n} = \frac{100 \cdot 150}{2500 \cdot 3} = 2.$$

Kod složenog kamatnog računa susrećemo sljedeće veličine:

početna vrijednost uloga C_0,
fiksna kamatna stopa (za vrijeme ukamaćivanja) p,
broj ukamaćivanja n,
konačna vrijednost uloga C_n.

$C_0 = 2500$, n = 3, p = 2, K = ?

Budući da se složene kamate računaju po formuli

$$K = C_n - C_0 = C_0 \cdot \left(1+\frac{p}{100}\right)^n - C_0 = C_0 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^n - 1\right],$$

slijedi

$$K = 2500 \cdot \left[\left(1+\frac{2}{100}\right)^3 - 1\right] = 2500 \cdot \left[1.02^3 - 1\right] = 153.02\ \text{kn}.$$

Vježba 006

Glavnica 5000 EUR uz godišnji dekurzivni kamatnjak p donese za 3 godine 300 EUR jednostavnih kamata. Kolike bi složene kamate donijela ta glavnica za isto vrijeme uz isti kamatnjak?

Rezultat: 306.04 kn.

Zadatak 007 (Silvija, Ivana, Lidija, ekonomska škola)

Odobren je potrošački kredit od 28000 kn na 3 godine uz 6% godišnjih anticipativnih kamata. Učešće je 10% od kreditnog iznosa. Kolike su ukupne kamate i mjesečne rate?

Rješenje 007

Veličine koje se javljaju kod potrošačkog kredita:

C – iznos odobrenog potrošačkog kredita	
p% - učešće u gotovini , P - udio	$P=\frac{C\cdot p}{100}$
C_1 – iznos stvarnog kredita	$C_1=C-P$
q – anticipativna kamatna stopa (obračunavanje kamata je anticipativno, tj. kamate se obračunavaju na početku svakog mjeseca od ostatka dugovanja)	
m – rok otplate potrošačkog kredita u mjesecima	
k – anticipativni kamatni koeficijent	$k=\frac{q\cdot(m+1)}{24}$
K – ukupne kamate	$K=\frac{C_1\cdot k}{100}$
C_2 – ukupno dugovanje	$C_2=C_1+K$
R – iznos konstantne mjesečne rate	$R=\frac{C_2}{m}$

Ako je iznos rate decimalni broj, radimo ovako:

1. za iznos svih mjesečnih rata osim (obično) prve uzima se cjelobrojni dio decimalnog broja
2. za prvu ratu uzima se cjelobrojni dio decimalnog broja plus decimalni dio decimalnog broja pomnožen s brojem mjeseci

Shema:

$$\left.\begin{matrix} C\\ p\\ q\\ m\end{matrix}\right\} \Rightarrow \left\{P=\frac{C\cdot p}{100}\right\} \Rightarrow \left\{\begin{matrix}C_1=C-P\\ k=\frac{q\cdot(m+1)}{24}\end{matrix}\right\} \Rightarrow \left\{K=\frac{C_1\cdot k}{100}\right\} \Rightarrow \left\{\begin{matrix}C_2=C_1+K\\ R=\frac{C_2}{m}\end{matrix}\right\}$$

Rješenje zadatka glasi:

C = 28000 kn, m = 3 g = 3 · 12 mj = 36 mj, q = 6, p = 10

C – iznos odobrenog potrošačkog kredita	C = 28000 kn
P - udio	$P=\frac{C\cdot p}{100}=\frac{28000\cdot 10}{100}=2800\ kn$
C_1 – iznos stvarnog kredita	$C_1=C-P=28000\ kn-2800\ kn=25200\ kn$
q – anticipativna kamatna stopa	6
m – rok otplate u mjesecima	36
k – anticipativni kamatni koeficijent	$k=\frac{q\cdot(m+1)}{24}=\frac{6\cdot 37}{24}=9.25$
K – ukupne kamate	$K=\frac{C_1\cdot k}{100}=\frac{25200\cdot 9.25}{100}=2331\ kn$
C_2 – ukupno dugovanje	$C_2=C_1+K=25200\ kn+2331\ kn=27531\ kn$
R – iznos konstantne mjesečne rate	$R=\frac{C_2}{m}=\frac{27531}{36}=764.75\ kn\approx 764\ kn$
R_1 – prva rata	R_1 = 764 + 0.75 · 36 = 764 kn + 27 kn = 791 kn

Vježba 007

Odobren je potrošački kredit od 18000 kn na 3 godine uz 11% godišnjih anticipativnih kamata. Učešće je 10% od kreditnog iznosa. Kolike su ukupne kamate i mjesečne rate?

Rezultat: K = 2747.52 kn, R = 526 kn, R_1 = 537.52 kn.

Zadatak 008 (Silvija, Ivana, Lidija, ekonomska škola)

Odobren je potrošački kredit od 15000 kn, rok vraćanja 12 mjeseci uz 9% godišnju kamatu. Kolike su mjesečne rate?

Rješenje 008

Veličine koje se javljaju kod potrošačkog kredita:

C – iznos odobrenog potrošačkog kredita	
p% - učešće u gotovini , P - udio	$P = \frac{C \cdot p}{100}$
C_1 – iznos stvarnog kredita	$C_1 = C - P$
q – anticipativna kamatna stopa (obračunavanje kamata je anticipativno, tj. kamate se obračunavaju na početku svakog mjeseca od ostatka dugovanja)	
m – rok otplate potrošačkog kredita u mjesecima	
k – anticipativni kamatni koeficijent	$k = \frac{q \cdot (m+1)}{24}$
K – ukupne kamate	$K = \frac{C_1 \cdot k}{100}$
C_2 – ukupno dugovanje	$C_2 = C_1 + K$
R – iznos konstantne mjesečne rate	$R = \frac{C_2}{m}$

Ako je iznos rate decimalni broj, radimo ovako:

1. za iznos svih mjesečnih rata osim (obično) prve uzima se cjelobrojni dio decimalnog broja
2. za prvu ratu uzima se cjelobrojni dio decimalnog broja plus decimalni dio decimalnog broja pomnožen s brojem mjeseci

Shema:

$$\left.\begin{matrix} C \\ p \\ q \\ m \end{matrix}\right\} \Rightarrow \left\{ P = \frac{C \cdot p}{100} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{matrix} C_1 = C - P \\ k = \frac{q \cdot (m+1)}{24} \end{matrix} \right\} \Rightarrow \left\{ K = \frac{C_1 \cdot k}{100} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{matrix} C_2 = C_1 + K \\ R = \frac{C_2}{m} \end{matrix} \right\}$$

Rješenje zadatka glasi:

C = 15000 kn, m = 12 mj, q = 9

Budući da nema učešća u gotovini, vrijedi: $P = 0 \Rightarrow C_1 = C - P = C - 0 = C$

C – iznos odobrenog potrošačkog kredita	C = 15000 kn
P - udio	P = 0
C_1 – iznos stvarnog kredita	$C_1 = C = 15000\ kn$
q – anticipativna kamatna stopa	9
m – rok otplate u mjesecima	12
k – anticipativni kamatni koeficijent	$k = \frac{q \cdot (m+1)}{24} = \frac{9 \cdot 13}{24} = 4.875$

K – ukupne kamate	$K=\frac{C_1\cdot k}{100}=\frac{15000\cdot 4.875}{100}=731.25\ kn$
C_2 – ukupno dugovanje	$C_2=C_1+K=15000\ kn+731.25\ kn=15731.25\ kn$
R – iznos konstantne mjesečne rate	$R=\frac{C_2}{m}=\frac{15731.25}{12}=1310.94\ kn\approx 1310\ kn$
R_1 – prva rata	$R_1 = 1310 + 0.94 \cdot 12 = 1321.28$ kn

Vježba 008

Odobren je potrošački kredit od 10000 kn, rok vraćanja 4 mjeseca uz 7% godišnju kamatu. Kolike su mjesečne rate?

Rezultat: R = 2536 kn, $R_1 = 2537.80$ kn.

Zadatak 009 (Katarina, ekonomska škola)

Glavnica od milijun kuna bila je 3 godine uložena uz 4% godišnjih dekurzivnih jednostavnih kamata. Za koliko kuna bi ukupne kamate bile veće da je obračun kamata bio složen?

Rješenje 009

Jednostavne kamate

C = 1 000 000 kn, n = 3 god, p = 4, k = ?

Jednostavne kamate iznose:

$$100\cdot k=C\cdot p\cdot n\ \Rightarrow\ k=\frac{C\cdot p\cdot n}{100}=\frac{1000000\cdot 4\cdot 3}{100}=\frac{10000\cdot 12}{1}=120000\ kn.$$

Složene kamate

$C_0 = 1\,000\,000$ kn, n = 3, p = 4, K = ?

Složene kamate iznose:

$$K=C_n-C_0=C_0\cdot\left(1+\frac{p}{100}\right)^n-C_0=C_0\cdot\left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^n-1\right]=1000000\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^3-1\right]=$$

$$=1000000\cdot\left[1.04^3-1\right]=124864\ kn.$$

Razlika u kamatama je:

K – k = 124864 kn – 120000 kn = 4864 kn.

Vježba 009

Glavnica od milijun kuna bila je 3 godine uložena uz 2% godišnjih dekurzivnih jednostavnih kamata. Za koliko kuna bi ukupne kamate bile veće da je obračun kamata bio složen?

Rezultat: 1208 kn.

Zadatak 010 (Željka, Marija, Sanja, ekonomska škola)

U banku je danas uloženo 15 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju treće godine ako je obračun kamata složen, godišnji i **dekurzivni**? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rješenje 010

Kod **dekurzivnog** načina obračuna kamata kamate se obračunavaju i pripisuju na kraju svakog razdoblja ukamaćivanja. Kamatnu stopu označavamo s p.

Ako je C_0 početna vrijednost uloga, n broj ukamaćivanja, p fiksna kamatna stopa (za vrijeme ukamaćivanja), C_n konačna vrijednost uloga, tada je:

$$C_n=C_0\cdot r^n\qquad,\qquad r=1+\frac{p}{100}.$$

$$\left.\begin{array}{l}C_0=15000\ kn\\ n=3\\ p=10\\ C_3=?\end{array}\right\}\Rightarrow\left.\begin{array}{l}r=1+\frac{p}{100}\\ C_3=C_0\cdot r^3\end{array}\right\}\Rightarrow\left.\begin{array}{l}r=1+\frac{10}{100}=1.1\\ C_3=15000\cdot 1.1^3\end{array}\right\}\Rightarrow C_3=19965\ kn.$$

Vježba 010

U banku je danas uloženo 12 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju treće godine ako je obračun kamata složen, godišnji i **dekurzivni**? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rezultat: 15 972 kn.

Zadatak 011 (Željka, Marija, Sanja, ekonomska škola)

U banku je danas uloženo 15 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju treće godine ako je obračun kamata složen, godišnji i **anticipativni**? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rješenje 011

Kod **anticipativnog** načina obračuna kamata kamate se obračunavaju na početku razdoblja ukamaćivanja od glavnice s kraja tog razdoblja. Kamatnu stopu označavamo s q.

Ako je C_0 početna vrijednost uloga, n broj ukamaćivanja, q kamatna stopa (za vrijeme ukamaćivanja), C_n konačna vrijednost uloga na kraju n – tog razdoblja ukamaćivanja, tada je:

$$C_n = C_0 \cdot \rho^n \qquad , \qquad \rho = \frac{100}{100 - q}.$$

$$\left.\begin{array}{l} C_0 = 15000\ kn \\ n = 3 \\ q = 10 \\ C_3 = ? \end{array}\right\} \Rightarrow \left.\begin{array}{l} \rho = \dfrac{100}{100 - q} \\ C_3 = C_0 \cdot \rho^3 \end{array}\right\} \Rightarrow \left.\begin{array}{l} \rho = \dfrac{100}{100 - 10} = \dfrac{100}{90} = \dfrac{10}{9} \\ C_3 = 15000 \cdot \left(\dfrac{10}{9}\right)^3 \end{array}\right\} \Rightarrow C_3 = 20576.13\ kn.$$

Vježba 011

U banku je danas uloženo 12 000 kn. Kolika je vrijednost tog uloga na kraju treće godine ako je obračun kamata složen, godišnji i **anticipativni**? Godišnja kamatna stopa je 10.

Rezultat: 16460.91 kn.

Zadatak 012 (Marija, ekonomska škola)

Molim Vas pojasnite nominalnu, relativnu i konformnu kamatnu stopu uz dekurzivni način obračuna kamata.

Rješenje 012

Odredi relativne i konformne kamatne stope uz dekurzivni način obračuna kamata ako je:

a) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje
b) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje
c) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno
d) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno
e) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

f) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje
g) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje
h) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno
i) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno
j) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

k) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje
l) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje
m) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno
n) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno
o) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

Kod dekurzivnog načina obračuna kamata kamate se obračunavaju i pripisuju na kraju svakog razdoblja ukamaćivanja.

Propisana kamatna stopa za osnovni vremenski interval naziva se nominalna (zadana) kamatna stopa. Razlikujemo:

- a – duljina osnovnog vremenskog intervala na koji se odnosi nominalna kamatna stopa
- b – duljina osnovnog vremenskog intervala u kojem se obavlja ukamaćivanje

Ako su ti osnovni vremenski intervali jednake duljine tada se nominalna kamatna stopa može direktno primjenjivati u obračunavanju kamata.

Ako osnovni vremenski intervali nisu jednake duljine, potrebno je preračunati nominalnu kamatnu stopu na vremenske intervale ukamaćivanja. Treba ustanoviti koliko se puta (m) provodi obračun kamata u odnosu prema osnovnom vremenskom intervalu nominalne kamatne stope:

$$m = \frac{a}{b}.$$

Relativna kamatna stopa je:

$$p_r = \frac{p}{m}.$$

Konformna kamatna stopa je:

$$p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \frac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right].$$

a) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 12 \; mj \\ b = 12 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow \; m = \frac{a}{b} = \frac{12}{12} = 1 \; \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{1} = 4 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100} \right)^{\frac{1}{1}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[1 + \dfrac{4}{100} - 1 \right] = 4. \end{array} \right.$$

b) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 12 \; mj \\ b = 6 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow \; m = \frac{a}{b} = \frac{12}{6} = 2 \; \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{2} = 2 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100} \right)^{\frac{1}{2}} - 1 \right] = 1.98039027. \end{array} \right.$$

c) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 12 \; mj \\ b = 4 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow \; m = \frac{a}{b} = \frac{12}{4} = 3 \; \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{3} = 1.333333333 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100} \right)^{\frac{1}{3}} - 1 \right] = 1.31594038. \end{array} \right.$$

d) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno

$$\left.\begin{array}{l} p=4 \\ a=12\ mj \\ b=3\ mj \end{array}\right\} \Rightarrow\ m=\frac{a}{b}=\frac{12}{3}=4\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{\begin{array}{l} p_r=\frac{p}{m}=\frac{4}{4}=1 \\ p'=100\cdot\left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}}-1\right]=100\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{4}}-1\right]=0.98534065. \end{array}\right.$$

e) p = 4 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

$$\left.\begin{array}{l} p=4 \\ a=12\ mj \\ b=1\ mj \end{array}\right\} \Rightarrow\ m=\frac{a}{b}=\frac{12}{1}=12\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{\begin{array}{l} p_r=\frac{p}{m}=\frac{4}{12}=0.333333333 \\ p'=100\cdot\left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}}-1\right]=100\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{12}}-1\right]=0.32737398. \end{array}\right.$$

f) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje

$$\left.\begin{array}{l} p=4 \\ a=6\ mj \\ b=12\ mj \end{array}\right\} \Rightarrow\ m=\frac{a}{b}=\frac{6}{12}=\frac{1}{2}\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{\begin{array}{l} p_r=\frac{p}{m}=\frac{4}{\frac{1}{2}}=8 \\ p'=100\cdot\left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}}-1\right]=100\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{1}{2}}}-1\right]=100\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{2}-1\right]=8.16. \end{array}\right.$$

g) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje

$$\left.\begin{array}{l} p=4 \\ a=6\ mj \\ b=6\ mj \end{array}\right\} \Rightarrow\ m=\frac{a}{b}=\frac{6}{6}=1\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{\begin{array}{l} p_r=\frac{p}{m}=\frac{4}{1}=4 \\ p'=100\cdot\left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}}-1\right]=100\cdot\left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{1}}-1\right]=100\cdot\left[1+\frac{4}{100}-1\right]=4. \end{array}\right.$$

h) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno

$$\left.\begin{array}{l} p=4 \\ a=6\ mj \\ b=4\ mj \end{array}\right\} \Rightarrow\ m=\frac{a}{b}=\frac{6}{4}=\frac{3}{2}\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \begin{cases} p_r = \frac{p}{m} = \frac{4}{\frac{3}{2}} = \frac{8}{3} = 2.666666667 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{3}{2}}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{2}{3}} - 1 \right] = 2.64919775. \end{cases}$$

i) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 6\ mj \\ b = 3\ mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{6}{3} = 2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \begin{cases} p_r = \frac{p}{m} = \frac{4}{2} = 2 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{2}} - 1 \right] = 1.98039027. \end{cases}$$

j) p = 4 nominalna polugodišnja kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 6\ mj \\ b = 1\ mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{6}{1} = 6 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \begin{cases} p_r = \frac{p}{m} = \frac{4}{6} = 0.666666667 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{6}} - 1 \right] = 0.65581969. \end{cases}$$

k) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 1\ mj \\ b = 12\ mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{1}{12} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \begin{cases} p_r = \frac{p}{m} = \frac{4}{\frac{1}{12}} = 48 \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{1}{12}}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1+\frac{4}{100}\right)^{12} - 1 \right] = 60.1032219. \end{cases}$$

l) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje polugodišnje

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 1\ mj \\ b = 6\ mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{1}{6} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{\frac{1}{6}} = 24 \\ \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{1}{6}}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{6} - 1 \right] = 26.5319018. \end{array} \right.$$

m) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje četveromjesečno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 1 \; mj \\ b = 4 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{1}{4} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{\frac{1}{4}} = 16 \\ \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{1}{4}}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{4} - 1 \right] = 16.985856. \end{array} \right.$$

n) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje kvartalno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 1 \; mj \\ b = 3 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{1}{3} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{\frac{1}{3}} = 12 \\ \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{\frac{1}{\frac{1}{3}}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{3} - 1 \right] = 12.4864. \end{array} \right.$$

o) p = 4 nominalna mjesečna kamatna stopa i ukamaćivanje mjesečno

$$\left. \begin{array}{l} p = 4 \\ a = 1 \; mj \\ b = 1 \; mj \end{array} \right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{1}{1} = 1 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} p_r = \dfrac{p}{m} = \dfrac{4}{1} = 4 \\ \\ p' = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{p}{100}\right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\left(1 + \dfrac{4}{100}\right)^{\frac{1}{1}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[1 + \dfrac{4}{100} - 1 \right] = 4. \end{array} \right.$$

Vježba 012

Odredi relativnu i konformnu kamatnu stopu uz dekurzivni način obračuna kamata ako je:
p = 2 nominalna godišnja kamatna stopa i ukamaćivanje godišnje

Rezultat: $p_r = 2 \quad , \quad p' = 2.$

Zadatak 013 (Višnja, studentica)

Za koliko će godina svota 50000 € i dekurzivno složeno polugodišnje ukamaćivanje dekurzivnim kamatnjakom p = 9 % narasti na istu vrijednost kao svota 60000 € uz dekurzivni kamatnjak p' = 6 % i tromjesečno ukamaćivanje, ako se računa relativnim kamatnjakom?

Rješenje 013

Prva svota	Druga svota
$C_0 = 50000$ $p = 9$ nominalna kamatna stopa (godišnja) $\Rightarrow$ $\Rightarrow\ a = 12\ mj$ $b = 6\ mj\ \Rightarrow$ ukamaćivanje polugodišnje $m = \frac{a}{b} = \frac{12}{6} = 2$ $p_r = \frac{p}{m} = \frac{9}{2} = 4.5$ relativna kamatna stopa $r = 1 + \frac{p_r}{100} = 1 + \frac{4.5}{100} = 1.045$ $C_{m \cdot n} = C_0 \cdot r^{m \cdot n}\ \Rightarrow\ C_{2n} = 50000 \cdot 1.045^{2n}$	$C_0 = 60000$ $p' = 6$ nominalna kamatna stopa (godišnja) $\Rightarrow$ $\Rightarrow\ a = 12\ mj$ $b = 3\ mj\ \Rightarrow$ ukamaćivanje tromjesečno $m = \frac{a}{b} = \frac{12}{3} = 4$ $p_r = \frac{p}{m} = \frac{6}{4} = 1.5$ relativna kamatna stopa $r = 1 + \frac{p_r}{100} = 1 + \frac{1.5}{100} = 1.015$ $C_{m \cdot n} = C_0 \cdot r^{m \cdot n}\ \Rightarrow\ C_{4n} = 60000 \cdot 1.015^{4n}$

Budući da svote za n godina moraju biti jednake, vrijedi:

$$60000 \cdot 1.015^{4n} = 50000 \cdot 1.045^{2n}\ /{:}50000\ \Rightarrow\ 1.2 \cdot 1.015^{4n} = 1.045^{2n}\ /\log\ \Rightarrow$$

$$\Rightarrow\ \log 1.2 + 4n \cdot \log 1.015 = 2n \cdot \log 1.045\ \Rightarrow\ \log 1.2 = 2n \cdot \log 1.045 - 4n \cdot \log 1.015 =$$

$$\Rightarrow\ \log 1.2 = n \cdot \left(2 \cdot \log 1.045 - 4 \cdot \log 1.015\right)\ \Rightarrow\ n = \frac{\log 1.2}{2 \cdot \log 1.045 - 4 \cdot \log 1.015} = \frac{\log 1.2}{\log 1.045^2 - \log 1.015^4} =$$

$$= \frac{\log 1.2}{\log \frac{1.045^2}{1.015^4}} = 6.4\ god.$$

Vježba 013

Za koliko će godina svota 50000 € i dekurzivno složeno polugodišnje ukamaćivanje dekurzivnim kamatnjakom p = 9 % narasti na istu vrijednost kao svota 60000 € uz dekurzivni kamatnjak p' = 4 % i tromjesečno ukamaćivanje, ako se računa relativnim kamatnjakom?

Rezultat: 3.8 god.

Zadatak 014 (Sanja, ekonomska škola, Anita, komercijalna škola)

Danas je štediša uložio u banku 5000.00 eura. Kojim će iznosom raspolagati na kraju četvrte godine, ako je godišnji kamatnjak prve godine 6%, a sljedećih godina povećava se godišnje 0.5%? Obračun kamata je složen, godišnji i dekurzivan.

Rješenje 014

Neka je:

- C_0 – početna (sadašnja) vrijednost glavnice
- n – broj godina trajanja kapitalizacije
- p_i – promjenjivi godišnji kamatnjak
- C_n – konačna (buduća) vrijednost glavnice

Ako se pretpostavi da je zadani kamatnjak godišnji, ali promjenjiv onda se konačna (buduća) vrijednost glavnice na kraju n – te godine računa ovako:

$$C_n = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p_1}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{p_2}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{p_3}{100}\right) \cdot\ ...\ \cdot \left(1 + \frac{p_n}{100}\right).$$

Računamo iznos na kraju četvrte godine:

C_0 = 5 000.00 eura, n = 4 godine, $p_1 = 6$, $p_2 = 6.5$, $p_3 = 7$, $p_4 = 7.5$, $C_4 = ?$

$$C_4 = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p_1}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{p_2}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{p_3}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{p_4}{100}\right) =$$

$$= 5000.00 \cdot \left(1 + \frac{6}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{6.5}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{7}{100}\right) \cdot \left(1 + \frac{7.5}{100}\right) = 5000.00 \cdot 1.06 \cdot 1.065 \cdot 1.07 \cdot 1.075 = 6492.59 \text{ eura.}$$

Vježba 014

Danas je štediša uložio u banku 10000.00 eura. Kojim će iznosom raspolagati na kraju četvrte godine, ako je godišnji kamatnjak prve godine 6%, a sljedećih godina povećava se godišnje 0.5%? Obračun kamata je složen, godišnji i dekurzivan.

Rezultat: $C_4 = 12985.17$ eura.

Zadatak 015 (Denis, ekonomska škola)

Glavnica od 4215.23 kune uložena uz 1% mjesečnih dekurzivnih i složenih kamata donijela je 487.57 kuna kamata. Koliko je mjeseci bila uložena?

Rješenje 015

Postupak po kojem se kamate pribrajaju glavnici da bi se od tako uvećane glavnice izračunavale opet kamate, naziva se složeni kamatni račun.

$$C_n = C_0 \cdot r^n \quad , \quad r = 1 + \frac{p}{100}.$$

C_n - konačna vrijednost uloga,
r - dekurzivi kamatni faktor,
C_0 - početna vrijednost uloga
p - fiksna kamatna stopa.

$C_0 = 4215.23, \quad p = 1, \quad K = 487.57, \quad n = ?$

$r = 1 + \frac{p}{100} = 1 + \frac{1}{100} = 1 + 0.01 = 1.01$ $\qquad C_n = C_0 + K = 4215.23 \text{ kn} + 487.57 \text{ kn} = 4702.80 \text{ kn}$

Budući da je kamatna stopa mjesečna i ukamaćivanje mjesečno, računamo broj mjeseci n:

$$C_n = C_0 \cdot r^n \Rightarrow r^n = \frac{C_n}{C_0} \, / \log \Rightarrow \log r^n = \log \frac{C_n}{C_0} \Rightarrow n \cdot \log r = \log \frac{C_n}{C_0} \Rightarrow n = \frac{\log \frac{C_n}{C_0}}{\log r} =$$

$$= \frac{\log \frac{4702.80}{4215.23}}{\log 1.01} \approx 11 \text{ mjeseci.}$$

Vježba 015

Glavnica od 4215.23 kune uložena uz 2% mjesečnih dekurzivnih i složenih kamata donijela je 487.57 kuna kamata. Koliko je mjeseci bila uložena?

Rezultat: 5.5 mjeseci.

Zadatak 016 (Denis, ekonomska škola)

Glavnica od 2500 EUR uz godišnji dekurzivni kamatnjak p donese za tri godine 150 EUR jednostavnih kamata. Kolike bi složene kamate donijela ta glavnica za isto vrijeme uz isti kamatnjak?

Rješenje 016

$C_0 = 2500, \quad n = 3, \quad K = 150, \quad p = ?$

Iz formule za jednostavni kamatni račun izračunamo kamatnjak p:

$$100 \cdot K = C_0 \cdot p \cdot n \Rightarrow p = \frac{100 \cdot K}{C_0 \cdot n} = \frac{100 \cdot 150}{2500 \cdot 3} = 2.$$

Računamo kamate pomoću složenog kamatnog računa:

$C_0 = 2500, \quad n = 3, \quad p = 2, \quad K = ?$

$$r = 1 + \frac{p}{100} = 1 + \frac{2}{100} = 1 + 0.02 = 1.02$$

$$K = C_3 - C_0 = C_0 \cdot r^3 - C_0 = C_0 \cdot \left(r^3 - 1\right) = 2500 \cdot \left(1.02^3 - 1\right) = 153.02 \text{ EUR.}$$

Vježba 016

Glavnica od 5000 EUR uz godišnji dekurzivni kamatnjak p donese za tri godine 300 EUR jednostavnih kamata. Kolike bi složene kamate donijela ta glavnica za isto vrijeme uz isti kamatnjak?

Rezultat: 306.04 EUR.

Zadatak 017 (Ivana, Jelena, Edita, Goran, ekonomski fakultet)

Izvedi formulu za složeno ukamaćivanje.

Rješenje 017

Složene kamate su kamate koje se izračunavaju za svako razdoblje ukamaćivanja od promjenljive glavnice, tj. uz kamate glavnice obračunavaju se i kamate na kamate.

Dekurzivni obračun kamata je obračun kamata na kraju razdoblja ukamaćivanja od glavnice s početka tog razdoblja.

Neka je:

C_0 – početna (sadašnja) vrijednost glavnice
n – broj godina trajanja kapitalizacije
p – fiksni godišnji kamatnjak
C_n – konačna (buduća) vrijednost glavnice.

Budući da je obračun kamata godišnji, složen i dekurzivan, konačna je vrijednost glavnice na kraju:

- prve godine $C_1 = C_0 + \frac{p}{100} \cdot C_0 = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)$
- druge godine $C_2 = C_1 + \frac{p}{100} \cdot C_1 = C_1 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right) = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^2$
- treće godine $C_3 = C_2 + \frac{p}{100} \cdot C_2 = C_2 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right) = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^3$
- četvrte godine $C_4 = C_3 + \frac{p}{100} \cdot C_3 = C_3 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right) = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^4$

……

- n-te godine $C_n = ?$

Konačne vrijednosti glavnice na kraju godine čine geometrijski niz:

$$C_0, C_1, C_2, C_3, C_4, \ldots, C_n$$

$$C_0, C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right), C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^2, C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^3, C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^4, \ldots, C_n$$

U tom je nizu prvi član $a_1 = C_0$, količnik $q = 1 + \frac{p}{100}$, broj članova je $n+1$.

Potrebno je odrediti konačnu vrijednost glavnice na kraju n – te godine, tj. C_n koja označava opći član a_{n+1}.

Ponovimo!

Opći član geometrijskog niza glasi: $a_n = a_1 \cdot q^{n-1}$.

Konačno se dobije:

$$a_{n+1} = a_1 \cdot q^n \Rightarrow C_n = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n.$$

Vježba 017

U banku je uložen iznos od 125 000.00 kn. Kolika je vrijednost uloga na kraju desete godine ako je obračun kamata složen, godišnji i dekurzivan? Godišnji kamatnjak je 20.

Rezultat: $C_{10} = 125000 \cdot \left(1 + \frac{20}{100}\right)^{10} = 773967.05\ kn.$

Zadatak 018 (Ivana, Jelena, Edita, Goran, ekonomski fakultet)

Izvedi formulu za neprekidno ukamaćivanje.

Rješenje 018

Neprekidno (kontinuirano) ukamaćivanje je poseban obračun kamata u kojem se kamate obračunavaju svakog trenutka i pribrajaju glavnici. Primjenjuje se u određivanju prirodnih prirasta (prirast biljaka, životinja, ljudi) i u makroekonomskim istraživanjima.

Neka je:

C_0 – početna (sadašnja) vrijednost glavnice
n – broj godina trajanja kapitalizacije
p – fiksni godišnji kamatnjak
C_n – konačna (buduća) vrijednost glavnice.

Ako je ukamaćivanje složeno, dekurzivno i godišnje, tada je konačna vrijednost glavnice:

$$C_n = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n .$$

Ako je ukamaćivanje ispodgodišnje, uz m obračuna kamata, konačna vrijednost glavnice uz relativni kamatnjak je:

$$C_n = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100 \cdot m}\right)^{n \cdot m} .$$

Uvedemo supstituciju:

$$x = \frac{100 \cdot m}{p} \Rightarrow \begin{cases} \dfrac{1}{x} = \dfrac{p}{100 \cdot m} \\ m = \dfrac{x \cdot p}{100} . \end{cases}$$

Sada je:

$$C_n = C_0 \cdot \left(1 + \frac{1}{x}\right)^{\frac{x \cdot n \cdot p}{100}} .$$

Kada m raste, tj. kad se kamate pribrajaju glavnici u sve manjim vremenskim razdobljima, raste sve više x:

$$m \to \infty \Rightarrow x \to \infty .$$

Zato je:

$$C_n = \lim_{x \to \infty} C_0 \cdot \left(1 + \frac{1}{x}\right)^{\frac{x \cdot n \cdot p}{100}} = \lim_{x \to \infty} C_0 \cdot \left[\left(1 + \frac{1}{x}\right)^x\right]^{\frac{n \cdot p}{100}} = C_0 \cdot \left[\lim_{x \to \infty} \left(1 + \frac{1}{x}\right)^x\right]^{\frac{n \cdot p}{100}} =$$

$$= \left[\begin{array}{c} \text{koristimo limes} \\ \lim\limits_{x \to \infty} \left(1 + \dfrac{1}{x}\right)^x = e \end{array}\right] = C_0 \cdot e^{\frac{n \cdot p}{100}} .$$

Vježba 018

Glavnica 5000 kn ukamaćuje se 4 godine uz godišnji kamatnjak 5. Kolika je konačna vrijednost glavnice, ako je obračun kamata dekurzivan i neprekidan (kontinuiran)?

Rezultat: $C_4 = 5000 \cdot e^{\frac{4 \cdot 5}{100}} = 5000 \cdot e^{0.2} \approx 6107.01 \ kn.$

Zadatak 019 (Ivana, Jelena, Edita, Goran, ekonomski fakultet)

Odredite relativnu i konformnu kamatnu stopu, a zatim ih usporedite ako je nominalna kamatna stopa p = 12 godišnje i ukamaćivanje kvartalno.

Rješenje 019

$$\left.\begin{array}{l} p = 16 \ \text{nominalna kamatna stopa (godišnja)} \Rightarrow a = 12 \ mj \\ b = 3 \ mj \ \ \text{ukamaćivanje kvartalno} \end{array}\right\} \Rightarrow m = \frac{a}{b} = \frac{12}{3} = 4$$

Kamatnjaci su:

- kvartalni relativni kamatnjak

$$p_r = \frac{p}{m} = \frac{16}{4} = 4,$$

- kvartalni konformni kamatnjak

$$. \; p' = 100 \cdot \left[\sqrt[m]{1 + \frac{p}{100}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\sqrt[4]{1 + \frac{16}{100}} - 1 \right] = 100 \cdot \left[\sqrt[4]{1.16} - 1 \right] = 3.780198565376661465.$$

Zaključak:

$$p_r > p'.$$

Vježba 019

Odredite relativnu i konformnu kamatnu stopu, a zatim ih usporedite ako je nominalna kamatna stopa p = 20 godišnje i ukamaćivanje kvartalno.

Rezultat: $p_r = 5 \quad , \quad p' = 100 \cdot \left[\sqrt[4]{1 + \frac{20}{100}} - 1 \right] = 4.66351393921055557 83.$

Zadatak 020 (Ivana, komercijalna škola)

Netko oroči 20000 kn na tri godine. Ako su ukupne kamate jednake 3152.50 kn uz koju je godišnju kamatnu stopu novac oročen? Obračun je kamata godišnji, složen i dekurzivan.

Rješenje 020

C_0 = 20000, n = 3, K = 3152.50, p = ?

Konačna vrijednost uloga na kraju treće godine iznosi:

$$C_3 = C_0 + K = 20000 + 3152.50 = 23152.50 \; kn.$$

Računamo kamatnu stopu p:

$$C_3 = C_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^3 \; /:C_0 \; \Rightarrow \left(1 + \frac{p}{100}\right)^3 = \frac{C_3}{C_0} \; / \sqrt[3]{\;} \; \Rightarrow 1 + \frac{p}{100} = \sqrt[3]{\frac{C_3}{C_0}} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{p}{100} = \sqrt[3]{\frac{C_3}{C_0}} - 1 \; / \cdot 100 \; \Rightarrow p = 100 \cdot \left[\sqrt[3]{\frac{C_3}{C_0}} - 1 \right] \Rightarrow p = 100 \cdot \left[\sqrt[3]{\frac{23152.50}{20000}} - 1 \right] = 100 \cdot [1.05 - 1] = 5.$$

Vježba 020

Netko oroči 40000 kn na tri godine. Ako su ukupne kamate jednake 6305 kn uz koju je godišnju kamatnu stopu novac oročen? Obračun je kamata godišnji, složen i dekurzivan.

Rezultat: p = 5.